Odznak specializace MH

Kutil

Metodika výuky k získání specializace - KUTIL

Umí přišít knoflík a zalátat ponožku. Zhotoví nejméně 3 modely (zbrojnice, techniky, ohniště apod.). Umí zatlouci hřebík a zacházet s pilou. Dovede opracovat samorost. Umí zabalit balíček a odeslat ho poštou.

Učební okruhy - obsah:

1. Zhotovení modelů
2. Zacházení s nářadím a nástroji
3. Zabalení a odeslání balíčku
4. Ostatní dovednosti (přišití knoflíku apod.)

Doložení splnění specializace:

- splněný test specializace Kutil - 15 vybraných otázek, max. 3 chyby
- fotografie zhotovených modelů s uvedením jména a SDH zhotovitele
- zápis v kronice o splnění specializace - datum, místo, podpis vedoucího
- vyplněný formulář o splnění specializací MH odevzdaný v kanceláři OSH

Doporučená literatura:

- Brožura - Učební texty pro vedoucí a instruktory
- Hasičské noviny (dále uvedeno jen jako HN)
- Rádce vedoucího MH
- Pravidla pro zasílání zásilek prostřednictvím České pošty

1. Zhotovení modelů

Každý, kdo chce získat odznak specializace Kutil, musí sestavit alespoň 3 modely. Modely můžeme sestavit různými metodami, tou nejjednodušší je použít špejle, karton nebo papír. Dají se použít i různé kaménky a větvičky. Pro spojení používáme lepidlo nebo různé provázky a šňůrky. Z kamínků a špejlí lze na kartonu velice snadno slepit malý model ohniště. O něco složitější je potom model budovy jako je hasičská zbrojnice.

Předlohy pro vyrobení modelů z papíru si můžeme vyhledat v různých časopisech jako je např. „ABC“ nebo si je můžeme nakreslit sami. V dnešní době je v nabídce i nepřeberné množství dřevěných nebo plastových modelů letadel, lodí, automobilů a jiné techniky. I tyto modely lze pro splnění specializace použít, pokud nejsou sestaveny do konečné podoby již od výrobce modelu.

Ukázku slepovacího papírového modelu nejdete v příloze těchto materiálů.

2. Zacházení s nářadím a nástroji

Při opracovávání samorostu nebo při výrobě modelu pracujeme s určitým nářadím, proto zde předkládáme pár základních pokynů, jak s nimi zacházet.

Při práci s nástroji dbáme vždy na to, abychom nezranili sebe, ani druhé. Nejdříve si připravíme pracovní prostor (odstraníme vše, co by mohlo způsobit úraz, uklouznutí a podobně). Prostor musí být dostatečný.S nástroji jako nůž a sekera pracujeme směrem od těla.

Při transportu nářadí na místo, kde bude použito, se postaráme o to, abychom nikoho neohrožovali. Proto nesmíme nosit sekeru ani pilu na rameni - nosíme je zásadně v ruce, pilu ostřím k zemi, sekeru držíme za hlavu (sekery) nejlépe ostřím dozadu. Ideální je používání chrániče ostří.

Při podávání nářadí jiné osobě je podáváme tak, aby vždy směřovalo ostřím k zemi (nůž podáváme tak, že jej držíme za ostří, aby jej mohla druhá osoba uchopit za rukojeť, sekeru topůrkem dopředu).

2. Zacházení s nářadím a nástroji

Nůž

Základní bezpečnostní pravidla jsou obdobná jako pravidla pro práci s nůžkami, navíc však platí:

- pro děti je nejvhodnější nůž zavírací. Nezavírací nůž může z pouzdra vypadnut, pouzdro se může poškodit , riziko poranění je mnohem větší než pokud je nůž uzavřen
- nůž se nesmí nikdy použít jako zbraň (šermovat s ním), není určen ani na hry jako je házení do stromu nebo zabodávání do země - tím se nůž ničí, a hlavně vzrůstá riziko úrazu
- řežte vždy od sebe (tzv. od těla)
- při řezání dbejte na to, aby se v blízkosti nikdo nepohyboval nebo nestál
- krájet je třeba vždy na vhodném, pevném podkladu

Nůžky

Mezi dětmi patří k nejběžněji používaným nástrojům. Běžnost jejich používání často svádí k podceňování i těch nejzákladnějších pravidel bezpečného zacházení s nimi a ta jsou:

- pokud je to možné, nechoďte a neběhejte s nimi
- je-li nutné se s nimi pohybovat, vždy je držet zavřené a špičkami dolů
- při podávání nůžek druhé osobě je vždy držíme zavřené v dlani a to tak, aby špičky směřovaly k osobě předávající
- nikdy s nimi nešermujeme kolem sebe
- zvolte vždy vhodnou velikost a typ dle účelu použití, stříhaného materiálu, věku a zručnosti dítěte
- pokud nejsou používány, uložte je na bezpečné místo a nenechte je nikdy volně ležet, mohou sklouznout na zem či židli, kde se o ně může někdo poranit
- nenoste je volně (v kapse u kalhot, v igelitové tašce…) může snadno dojít k poranění či vypadnutí

Pila

Pil existuje mnoho typů (v dětském kolektivu jsou nejčastěji používané druhy pil - pila obloukovka s napínákem a ruční pilka zvaná ocaska), pro všechny však platí:

- aby pila dobře sloužila, musí být v bezvadném stavu, po práci je vždy třeba ji očistit, uložit na suché a bezpečné místo, u obloukovky povolit napínací páku, chráníme ji před vlhkem a při delším uložení ji naolejujeme nebo natřeme vazelínou
- při práci na pilu netlačíme, sílu vkládáme do tahu, abychom neponičili nebo nezlomili list
- řezaný předmět přidržujeme volnou rukou (obloukovku zapřeme o zem a břicho), která by měla být v dostatečné vzdálenosti od (pohybujícího se) listu pily - především je třeba dávat pozor na polohu palce
- řezané dřevo je vždy nutné zabezpečit proti posunu, převážení a sevření listu pily tím, že ho vhodně podložíme, připevníme nebo přidržíme
- řežeme vždy na podkladu (příčně položená kláda nebo poleno, „koza“ apod.), a to vždy tak, aby byl řez veden vždy až za touto podložkou
- pokud řežeme větší kus dřeva (velké větve, klády, prkna atd.), je vždy nutné, aby těm, kdo dřevo přímo řežou, někdo další dřevo přidržoval a další osoba přidržovala odřezávané kusy
- při přepravě je nutné list opatřit chráničem, aby nedošlo ke zranění osob nebo poničení majetku
- někdy je chráničem list opatřen již od výrobce, postačí však obalení pevnějším papírem či látkou a ovázání provázkem
- při přenášení pily ji držíme vždy tak, aby zuby byly obráceny k zemi

Sekera

Tak jako u pil i u seker existuje spousta velikostí a druhů. U všech platí stejná pravidla:

- sekeru podáváme ostřím vzhůru a topůrkem napřed
- při přenášení směřuje topůrko k zemi a ostří před nás
- aby sekera byla v dobrém stavu, musíme se o ni dobře starat, je třeba ji po práci vždy očistit, uložit na suché a bezpečné místo, chráníme ji před vlhkem
- sekeru nikdy nezasekáváme do země či rostoucího stromu
- při osekávání větví z kmene ležícího stromu sekáme po směru růstu stromu do tupého úhlu mezi kmenem a větví, tak, aby sekera nebyla sevřena větví a kmenem; nezapomínáme na správný postoj (tj. na opačné straně kmenu)
- Přeseknutí větve se provádí přímo na dřevě špalku, kulatině atd. Větve se nepřesekávají kolmo přes léta, ale zešikma, aby neodlétaly.

3. Zabalení a odeslání balíčku

1. Zabalení balíčku

Při zabalení balíčku musíme dodržovat zejména tato pravidla:

- v běžném balíku můžeme posílat předmět do celkové váhy 15 kg
- balíček musí být zabalen tak, aby bez poškození obalu nebylo možno vniknout dovnitř balíčku
- obal musí být přizpůsoben předmětu, který je v něm zabalen, záleží přitom také na tom, jak bude balíček přepravován, případně, jak s ním bude zacházeno
- obal musí být dostatečně pevný, aby zabalené předměty účinně chránil před poškozením
- pokud balíme předměty křehké povahy, musíme jednotlivé předměty zabalit ještě tak, aby se nemohly poškodit vzájemně mezi sebou
- při balení musíme předpokládat, že by měl zabalený balíček vydržet bez poškození obsahu pád z výšky 120 cm
- pokud může zabalené balíčky poškodit vlhkost nebo jiné povětrnostní podmínky, musíme je před nimi zvlášť chránit
- pro zabalení balíčku nemůžeme použít obal, který byl již na balíku jednou použit

2. Správné psaní adresy

Základním pravidlem je, že se adresa píše vždy latinskou abecedou. Pokud posíláme zásilku do zahraničí, kde se používá jiné abecedy (např. Rusko, Bulharsko, Řecko, Turecko apod.), píšeme adresu písmem země, do které zásilku posíláme a místo určení a zemi napíšeme navíc ještě i latinskou abecedou.

Adresa musí být napsána čitelně, přehledně, dostatečně velkým písmem a bez přepisování; je-li adresa psána strojem, na počítači apod., písmo nesmí být menší než 0,25 cm. Adresa adresáta nesmí být napsána červenou barvou nebo prostředkem obsahujícím luminiscenční barvivo. Třídící stroje nejsou schopny tyto zásilky zpracovat a může dojít k jejich zpoždění. Je-li adresa psána rukou, píše se označení adresáta hůlkovým písmem.

U poštovních zásilek do zahraničí se místo a země určení píší velkými písmeny.

Příklady psaní adresy:

Běžná poštovní adresa zásilky adresované fyzické osobě

Paní
Božena Novotná
Stavbařů 4211
190 16 PRAHA 916

Poštovní adresa zásilky adresované právnické osobě

MOTOSPORT, a. s.
do rukou p. Ptáčka
Plantážníků 421
378 08 DVORY NAD LUŽNICÍ

Příklad psaní adres na balík:

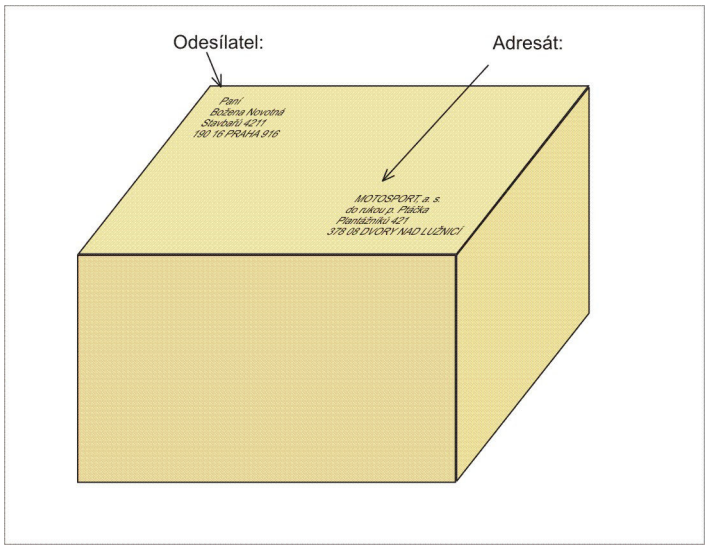

4. Ostatní dovednosti

Pro splnění odbornosti KUTIL musí mladý hasič dále zvládnout tyto praktické dovednosti:

- přišít knoflík (dvou nebo čtyřdírkový)
- zalátat ponožku (důraz je kladen na funkčnost štupování, nikoli na jeho estetickou stránku)
- bez rizika zranění sebe nebo dalších osob ve svém okolí umí zatlouci hřebík
- umí prakticky zacházet s pilou, zná způsoby jejího přenášení, zná různé druhy pil a jejich použití
- opracování samorostu - praktická dovednost; opracovaný samorost je možno použít i pro splnění úkolu č. 1 namísto jednoho z modelů.

Zvládnutí praktických dovedností potvrzuje vedoucí ve formuláři o splnění specializací MH

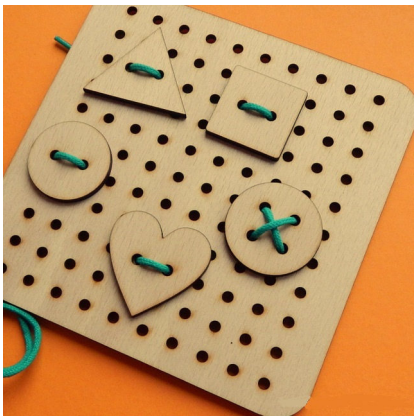

KUTIL - test k plnění odbornosti

1. **Kolik dírek má klasický knoflík?**
   a) dvě
   b) tři
   c) pět

2. **Jakou nití přišijeme černý knoflík na černé kalhoty?**
   a) bílou
   b) červenou
   c) černou

3. **Pomocí čeho zalátáme ponožku ?**
   a) nitě a jehly
   b) záplaty
   c) lněného motouzu

4. **Jak se jmenuje dřevěná pomůcka na zalátání ponožky?**
   a) hrnek
   b) hříbek
   c) šroubek

5. **Na kabátě je 5 dírek. Kolik k nim přišijeme knoflíků?**
   a) 4
   b) 5
   c) 6

6. **Jaké lepidlo použiješ na slepení dřevěného modelu zbrojnice?**
   a) lepidlo na dřevo nebo papír
   b) lepidlo na umělé hmoty
   c) sekundové lepidlo

7. **Čím vystřihneš papírový model techniky?**
   a) kleštěmi
   b) nožem
   c) nůžkami

8. **Z čeho nejlépe zhotovíme model ohniště?**
   a) ze sirek nebo špejlí
   b) z umělé hmoty
   c) z plechu

9. **Z jakého materiálu jsou vyrobeny hřebíky?**
   a) z kovu
   b) z umělé hmoty
   c) z keramiky

10. **Čím zatlučeme hřebík?**
    a) šroubovákem
    b) kladivem
    c) pilou

11. **Pro spojení jakých materiálů se používají hřebíky?**
    a) kovových plechů
    b) cihel nebo omítky
    c) dřeva, dřevěných desek

12. **Při řezání pilou vkládáme sílu do:**
    a) směru, když táhneme pilu směrem k sobě
    b) směru, když tlačíme pilu směrem od sebe
    c) do obou směrů pohybu pily

13. **Pilu při přenášení:**
    a) schováme vždy do batohu
    b) nesou vždy nejméně dva lidé
    c) neseme vždy zuby dolů

14. **Co je to samorost?**
    a) druh rostliny, která samovolně vyrostla na skalce
    b) dřevěný výrůstek - kořen nebo větev stromu
    c) člověk, který neuznává zákony

15. **Čím opracujeme samorost?**
    a) jemně nožíkem
    b) pilou a pilníkem
    c) sekyrkou a soustruhem

16. **Při práci s nožem musíme:**
    a) řezat vždy směrem k sobě
    b) řezat vždy směrem od sebe
    c) pevně uchytit nůž, např. do svěráku

17. **Vlevo nahoře na balíčku uvádíme:**
    a) adresu, na kterou má být balíček doručen
    b) adresu odesílatele balíčku
    c) adresu pošty, na kterou se balíček vrátí, pokud nebude doručen

18. **Hmotnost běžného balíčku může být maximálně:**
    a) 5 kg
    b) 10 kg
    c) 15 kg

19. **Co musíme udělat v případě, že v balíčku posíláme např. skleněné figurky?**
    a) zabalit každou tak, aby nemohlo dojít k poškození mezi nimi
    b) zabalit každou figurku do zvláštního balíčku
    c) rozbitné věci se nesmějí posílat balíčkem

20. **Jak posíláme běžné balíčky?**
    a) letadlem
    b) poštou
    c) vlakem

TEST KUTIL - SPRÁVNÉ ODPOVĚDI

1. - a	6. - a	11. - c	16. - b
2. - c	7. - c	12. - a	17. - b
3. - a	8. - a	13. - c	18. - c
4. - b	9. - a	14. - b	19. - a
5. - b	10. - b	15. - a	20. - b

SLEP SI MODEL HASIČSKÉHO AUTOMOBILU
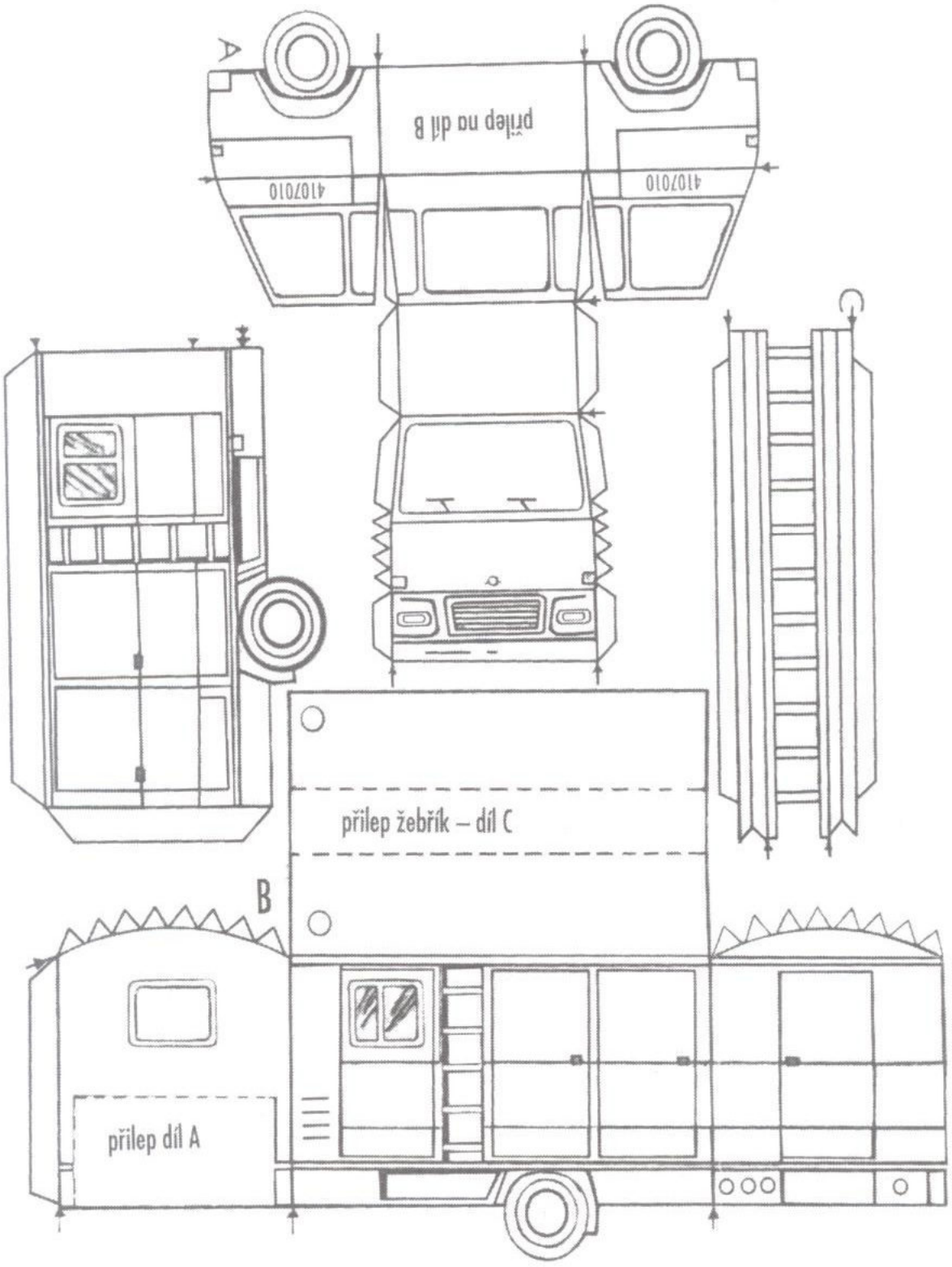
(DÍLY SI PŘEKRESLI, VYBARVI, PEČLIVĚ VYSTŘÍHEJ A SLEP)